

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP
BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst 2022

Forfatter(e): Hanne Rapstad

Kandidatnummer(e): 5070

Tittel: Hva vet vi om barns lek i det fysiske utemiljøet i barnehagen?

Fag: NHB – fysisk fostring.

Hoved begreper i oppgaven: Fysisk utemiljø, barnehage, lek, voksenrolle og faglitteratur.

Stavanger

.....
dato/år

Innhold

Tittel: Utemiljøet i barnehagen og barns lek	1
Sammendrag	3
1.0 Innledning.....	4
1.1 Personlig begrunnelse	4
1.2 Faglig begrunnelse	5
1.3 Presentasjon av problemstillingen	6
1.4 Begrepsavklaringer	6
1.5 Oppgavens oppbygning	7
2.0 Metode.....	7
2.1 Forskningsmetode	8
2.2 Litteratursøk	8
2.3 Kildekritikk	9
2.4 Forskningsetikk.....	9
3.0 Presentasjon av artikler og funn	10
3.1 Artikkel 1	10
3.2 Artikkel 2	11
3.3 Artikkel 3	13
3.4 Artikkel 4	14
3.5 Artikkel 5	15
4.0 Drøfting av funn	17
4.1 Det fysiske utemiljøet	18
4.2 Barns lek i det fysiske utemiljøet.....	19
4.3 Voksenrollen	21
5.0 Avslutning	22
5.1 Oppsummering og konklusjon.....	22
5.2 Videre forskning	23
Litteratur.....	24

Sammendrag

Oppgaven undersøker hva nyere, norsk faglitteratur sier om det fysiske utemiljøet i barnehagen og barns lek. Metoden som er brukt er en litteraturgjennomgang, hvor det er utført ett litteratursøk for å få en oversikt over tilgjengelig og relevant faglitteratur. Litteratursøket resulterte i 5 fagartikler som var relevante for valgt problemstilling og forskningsspørsmål i oppgaven. Problemstillingen det er forsket ut fra er følgende: «Hva sier nyere faglitteratur om det fysiske utemiljøet i barnehagen og barns lek?». Funnene fra litteratursøket drøftes også opp mot forskningsspørsmålene «hva karakteriserer leken i det fysiske utemiljøet?», «hvilken påvirkning har voksenrollen på barns lek» og «er det tilstrekkelig med forskning og kunnskap om barns lek utendørs?».

Oppgaven konkluderer med at det fysiske utemiljøet og barns egenstyrte lek har en viktig sammenheng, fordi leken utendørs lærer barna å være i kontakt med verden på en kroppslig måte ved hjelp av sansene deres, som gir trygghet og trivsel for barna. Selv om barn i Norge er relativt mye utendørs, kan valg av lekesteder med fordel i større grad legges til naturområder og det bør legges til rette for egenstyrt lek. Det er de ansatte i barnehagen sitt ansvar å sørge for at barn får tilstrekkelig med tid og rom til lek i ett fysisk utemiljø som innbyr til lek, spenning og utforsking. For å oppnå dette, må de ansatte ha kunnskap og interesse rundt temaet. For at de ansatte skal få økt kunnskap, er det behov for mer forskning.

1.0 Innledning

I denne oppgaven vil jeg se på hva nyere, norsk faglitteratur sier om det fysiske utemiljøet i barnehagen og barns lek. Jeg har inntrykk av at mange assosierer det å være utendørs og i naturområder med noe positivt både for voksne og barn. Til tross for det, opplever jeg at det er lite forskning og kunnskap som når ut til personalet i barnehagen. Jeg opplever også at leken får mindre og mindre plass i barnehagen, og at voksenstyrte aktiviteter og pedagogiske opplegg tar opp mye av tiden i barnehagens hverdag. Av både personlige og faglige årsaker har jeg derfor valgt å se nærmere på dette teamet.

«Kunnskap om det komplekse muliggjør det enkle.» (Lerdahl, 2003)

1.1 Personlig begrunnelse

Som barn ble jeg ofte sett på som tilbaketrukken og sjenert. Dette var karaktertrekk jeg ikke følte meg hjemme i, for i leken var jeg modig og selvsikker. Klatrestativ, trær, slengtau og høy fart. Jo høyere og raskere, jo mer det kilte i magen, jo mer strålte jeg. Leken var mitt fristed, og jeg trivdes best ute, i alle årstider og all slags vær. De beste minnene har jeg fra skogen, og lek med alle naturmaterialene som var tilgjengelig slik at fantasien kunne løpe løpsk.

«I leken får problemer vinger» (Lerdahl, 2003)

Når jeg nå jobber i barnehage, gjør det vondt å se hvor lite prioritert og tilrettelagt uteleken ofte er. Jeg opplever at barnehagelærerne bruker mye tid på å lage gode lekesoner og pedagogiske opplegg innendørs. Når det er tid for utelek, har jeg erfart at barna blir sluppet ut for å leke mens de ansatte får tid til pauseavvikling, plantid eller til å prate sammen. Turer utenfor barnehagens gjerder er forbeholdt «tur-dagen», som er en gang i uken. Gruppen som skal på tur kommer ofte sent av sted på grunn av manglende organisering, og må være raske tilbake for at de ansatte skal få pausen sin. Jeg opplever også at turmålene ofte er lekeplasser med installerte apparater og asfalt. En gang iblant går turen heldigvis ut i skogen hvor barna får utforske naturens egen lekeplass. Noen barnehager har heldigvis små naturområder, trær og ulendt terreng innenfor barnehagens gjerder. Men dette gjelder dessverre ikke alle. Jeg ønsker derfor økt søkelys på uteleken og på det fysiske utemiljøets påvirkning på barns lek.

Med dette som motivasjon ønsker jeg å undersøke hva norsk faglitteratur sier om denne tematikken.

1.2 Faglig begrunnelse

«Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20).

Rammeplanen for barnehagen sier også at barnehagen skal bidra til opplevelse av trivsel, glede og mestring gjennom bevegelseserfaring året rundt, både inne og ute. Dette skal skje med arbeid innenfor mat, helse, kropp og bevegelse (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 49).

Som vist i sitatene over står det tydelig i Rammeplanen for barnehagen at leken skal være en prioritet i barnehagen, og at ansatte i barnehagen skal bidra til og inspirere til lek.

Rammeplanen sier konkret at dette gjelder både inne- og utelek.

I søket etter faglitteratur til oppgaven kom jeg over en innledningsartikkel til temanummer om Barn og rom, skrevet av Ellen Beate Sandseter (Sandseter, 2015). Artikkelen er en oppsummering av arbeidet til noen av nettverksmedlemmene i «Barn og rom», som er utgitt i 2015. «Barn og rom» er ett forskningsnettverk som ble startet av tverrfaglige barnehageforskere i 2004. Årsaken til oppstarten av nettverksgruppen var at barnehagens posisjon i samfunnet har utviklet seg gjennom årene, og gruppen ønsker å forske på det fysiske miljøet i barnehager. Definisjonen de bruker for «barn og rom» består av hele det fysiske miljøet rundt barn; blant annet installerte lekeapparater, møbler, rom inne og ute, utstyr, natur, bygninger, by og innredning. Selv om de har sett på hele det fysiske miljøet, har de hatt ett ekstra søkelys på miljøer i barnehagen (Sandseter, 2015, s. 1-2). Sandseter viser i artikkelen til blant annet (Taylor & Kuo, 2006) som sier at barns utvikling og trivsel har en positiv økning når de leker i naturmiljøer (Sandseter, 2015, s. 4). Målet med artikkelen er å samle allerede kjent kunnskap og gjøre det tilgjengelig for ansatte i barnehagene, for å øke kunnskapen rundt arbeid med rom. Artikkelen tar for seg både inne- og uterom (Sandseter, 2015).

Som en videreføring av dette arbeidet vil jeg i denne oppgaven gjøre en litteraturgjennomgang av faglitteratur utgitt fra år 2014 og frem til i dag. Jeg velger å ta med litteratur fra år 2014, selv om Sandseter sin artikkel ble gitt ut i 2015, fordi jeg i litteratursøket kom over en artikkel fra 2014 som var svært relevant for problemstillingen. Dette var en artikkel som ikke var

nevnt i artikkelen til Sandseter (2015). Målet med oppgaven er å samle eksisterende forskning og kunnskap om det fysiske utemiljøet i barnehagen og barns lek, for å tilgjengeliggjøre det for ansatte i barnehagen.

1.3 Presentasjon av problemstillingen

Formålet med oppgaven er å undersøke hva nyere, norsk faglitteratur sier om det fysiske utemiljøet i barnehagen og barns lek. Jeg har valgt å avgrense til fagartikler utgitt i Norge fra år 2014 og frem til i dag. Grunnen til at jeg har valgt faglitteratur fra Norge, er fordi den er mest relevante for norske barnehager, og for at ikke søket skal bli for stort for en bacheloroppgave. Valgt problemstilling er:

«Hva sier nyere faglitteratur om det fysiske utemiljøet i barnehagen og barns lek?»

Forskningsspørsmål:

Hva karakteriserer leken i det fysiske utemiljøet?

Hvilken påvirkning har voksenrollen på barns lek?

Er det tilstrekkelig med forskning og kunnskap om barns lek utendørs?

1.4 Begrepsavklaringer

Utelek: I denne oppgaven bruker jeg begrepet utelek som et overordnet symbol for alle typer lek som skjer utendørs. Begreper innenfor lek som går igjen i artiklene er egenstyrt lek, kroppslig lek og nysgjerrig lek. Ute vil i denne oppgaven anses som det fysiske utemiljøet, som jeg definerer nedenfor.

Det fysiske utemiljø: I denne oppgaven har jeg valgt å definere det fysiske utemiljøet som alt barn har tilgjengelig utenfor barnehagebyggets vegger. Det innebærer både barnehagens uteområde og nærmiljøet rundt barnehagen, ubearbeidede naturområder og menneskeskapt lekeplasser med installerte apparater. Grunnen til at jeg har valgt å definere alt under fysisk utemiljø, er på grunnlag av at barnehagens uteområder og nærmiljøer er svært ulikt utformet. Noen uteområder består kun av apparater, noen kun av ubehandlet eller behandlet natur og noen er en variasjon av begge deler.

Faglitteratur: I denne oppgaven har jeg valgt å avgrense faglitteraturen som blir brukt. Dette kommer tydelig frem i metoddelen. Når jeg refererer til faglitteraturen, er det rettet mot fagartiklene som er plukket ut som et resultat av litteratursøket.

Fenomenologisk-hermeneutisk tilnærming: Denne tilnærmingen handler om å se på levd erfaring og å forstå fenomener i sammenheng. Merleau-Ponty forklarer dette som at barns kropp og verden er i ett samspill i persepsjon. Persepsjon er en kroppslig aktiv prosess som skjer i en kontekst. Merleau-Ponty mener at barn har en drivkraft i seg som gjør at de utforsker både kroppen sin og verden rundt seg, med ett åpent sinn (Merleau-Ponty, 1994) (Fasting M. L., 2015, s. 2).

Voksenrolle: Når jeg skriver om voksenrollen, mener jeg med dette profesjonsrollen til de ansatte i barnehagen. Rammeplanen for barnehagen sier noe om verdiene som skal gjenspeiles i barnehagen, som jeg i denne oppgaven har valgt å legge som grunnlag for voksenrollen: «Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7-8).

1.5 Oppgavens oppbygning

Oppgaven starter med en innledning som utdyper personlige og faglige begrunnelser for valget av oppgaven. I innledningen presenteres også problemstillingen, og sentrale begreper som blir brukt i oppgaven gjøres rede for. Videre presenteres valg av metode, det gjøres rede for litteratursøk, avgrensninger, kildekritikk og etikk, før jeg tar for meg selve presentasjonen av de utvalgte artiklene fra litteratursøket og funnene fra artiklene. Deretter kommer det en drøftingsdel, hvor jeg drøfter den valgte problemstillingen og forskningsspørsmålene ved hjelp av faglitteraturen som ble plukket ut i litteratursøket. Oppgaven avsluttes med en oppsummering og en konklusjon.

2.0 Metode

«Når vi velger metode, gjør vi det ut fra hvilken metode vi mener er mest hensiktsmessig for å svare på problemstillingen.» (Dalland, 2020, s. 53).

2.1 Forskningsmetode

Som metode har jeg valgt å gjennomføre en litteraturgjennomgang. Jeg kom frem til at denne forskningsmetoden passet best til problemstillingen jeg vil undersøke, på grunnlag av at jeg ønsket å finne svar på eksisterende forskning og kunnskap innenfor temaet fysisk utemiljø i barnehagen og barns lek. Hovedmålet med en litteraturgjennomgang er å samle forskning som finnes innenfor ett tema, slik at den skal bli lettere tilgjengelig for yrkesgruppen (Aveyard, 2019, s. 23).

For å spisse søkene mine har jeg satt tydelige avgrensninger. Faglitteraturen skal være artikler fra år 2014 og frem til i dag, de skal være fagfelleverdert, av god kvalitet og de skal være publisert i Norge. Grunnen til at jeg har valgt disse avgrensningene, er for at ikke oppgaven skal bli for omfattende for en bacheloroppgave og for at litteratursøket skal være relevant for problemstillingen og forskningsspørsmålene. Valget er også tatt på bakgrunn av den allerede eksisterende oppsummeringen av studier som tidligere nevnt er gjort av Sandseter (2015). Norsk forskning er eksempelvis også mer relevant for norske barnehager, enn forskning fra land utenfor Europa eller land med barnehager som praktiserer ulikt norske barnehager.

2.2 Litteratursøk

Første litteratursøk i Oria ble utført den 14.10.22. Det første søket inneholdt ordene «utemiljø», «lek» og «barn», som resulterte i 21 treff. Når jeg videre avgrenset til kun artikler, stod jeg igjen med 5 treff. Av disse 5 var 3 fagfelleverdert. Etter en gjennomgang av disse 3 artiklene ble 1 artikkel vurdert som relevante for oppgavens problemstilling. Denne artikkelen presenteres som *artikkel 1* videre i oppgaven.

Neste søk i Oria ble også utført 14.10.22, med søkeordene «ute» og «barnehage». Etter avgrensning til kun artikler fra år 2014 og frem til 2022, gav søket et resultat på 3 treff. Etter en gjennomgang av artiklene ble 1 artikkel plukket ut som relevant for problemstillingen, og denne presenteres videre i oppgaven som *artikkel 2*.

Tredje søk i Oria ble utført den 28.11.22, med søkeordene «barn», «lek» og «ute». Etter tidligere nevnte avgrensninger, stod det igjen 9 treff. Av disse 9 var 6 artikler fagfelleverdert, og disse ble analysert for å undersøke om de var relevante for problemstillingen. Fra dette søket ble det plukket ut 1 artikkel som var relevant for problemstillingen, og denne artikkelen presenteres som *artikkel 3* videre i oppgaven. Det bør nevnes at en av de allerede valgte artiklene var gjengående i også dette søket.

Siste litteratursøk ble utført 05.12.22, med søkeordene «barns lek» og «natur». Etter avgrensninger gav søket 7 treff. Etter en analyse av artiklene, kom jeg frem til at 2 artikler var relevante for oppgaven, og disse artiklene presenteres videre som *artikkel 4* og *artikkel 5*.

Artiklene som ble valgt ut ble deretter grundig gjennomgått, systematisert og det ble laget en oversikt i tabeller med artiklenes hensikt, metode, funn og relevans. Dette ble gjort for å gjøre presentasjonen av artiklene mer oversiktlig.

2.3 Kildekritikk

Kildekritikk var viktig når det skulle plukkes ut litteratur til arbeidet. For å vurdere litteraturen var første kriteriet at artikkelen var fagfellevurdert. Jeg undersøkte tittel, forfatter, utgiver og årstall. Jeg sjekket kilder og oppsett av tekst, og ut fra et helhetsinntrykk med vekt på troverdighet og faglige styrke, ble artiklene som passet problemstilling og forskningsspørsmål tatt med i oppgaven.

2.4 Forskningsetikk

Etikk dreier seg om å ta riktige avgjørelser og ha gode normer. Etikken veileder oss til å gjøre vurderinger før vi handler. I oppgaveskriving må vi tenke gjennom hvilke etiske utfordringer som kan oppstå og hva vi må ta hensyn til (Dalland, 2020, ss. 167-168).

I denne litteraturgjennomgangen var det viktig å gjennomføre gode søk og få en oversikt over hva som var tilgjengelig av faglitteratur innenfor valgt tema og problemstilling. Jeg måtte velge litteratur som var av god kvalitet og som var relevant for problemstillingen. Når jeg analyserte litteraturen måtte det gjøres med ett åpent sinn, uten fordommer eller ett allerede satt førsteinntrykk. Jeg måtte videre i oppgaven gjengi eller vise til litteraturens innhold på en god og saklig måte.

I selve oppgaveskrivingen og utformingen av teksten skal det brukes terminologi fra faget, altså skal det tas i bruk ord og uttrykk som brukes i faget (Dalland, 2020, s. 19).

Jeg har gjennom hele prosessen vært nøye med å bruke faguttrykk, noe jeg mener er viktig i en profesjonsutdanning.

3.0 Presentasjon av artikler og funn

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere de 5 artiklene som ble valgt ut etter litteratursøkene. For å gjøre det på en oversiktlig måte vil jeg presentere hver artikkel for seg selv i form av et sammendrag og en tabell. Tabellen gjør rede for tittel, forfatter, årstall og utgivende tidsskrift. Den tar videre for seg artikkelens hensikt, hvilken metode som er brukt, hvilke funn som ble gjort i artikkelen og hvorfor den er relevant for denne oppgaven. Sammendraget av artikkelen skal være en presentasjon av noen av de relevante opplysningene i artikkelen, metode og målet med artikkelen.

3.1 Artikkel 1

Hvilken innvirkning har barnehagens fysiske utemiljø på barns lek og de ansattes pedagogiske praksis i uterommet. (Hagen T. L., 2015)

Sammendrag: I denne artikkelen er barn brukt som informanter, for å undersøke hvordan barn ser på lekemiljøet i barnehagen. For å sikre variert kroppslig erfaring i barnehagealder er det fysiske miljøet svært viktig. Artikkelen viser til (Gibson, 1979) sin teori om *affordances*. *Affordances* handler om handlingsmulighetene i miljøet rundt barnet, altså om rommet eller miljøet inspirerer til aktivitet. Hagen refererer til Fasting (2012) som utførte en studie som viste at naturmiljøet førte til altopplukkende og kreativ lek, som ble tolket som at naturen har en naturlig *affordances* for barn. Barnehagelærere bør ha kunnskap om hvilke miljø som inspirerer til ulik lek, og hvordan elementene i miljøet kan bidra til å endre barnas valg av aktivitet. Dette vil øke variasjonen av lek, og gi flere barn en mer meningsfull lek (Hagen, 2015, s. 3). Kampmann (1994) sine observasjoner av utelek beskriver at blant annet avgrensing av rom, følelsesmessig tilknytning til rommet, kultur og det fysiske rommet sin strukturering av adferd er faktorer som spiller en rolle i barns lek. Kampmann (1994) trekker også frem at mennesker, også barn, trenger et personlig rom. Med det menes rom hvor man kan sette egne grenser og regler og ta styring (Kampmann, 1994) (Hagen, 2015, s. 2-4).

Undersøkelsen er utført sent på høsten, og det er som nevnt brukt barneperspektiv, i form av intervju, barnetegninger og observasjoner. Konklusjonen etter undersøkelsen er at barn foretrekker å leke i miljøer som er varierte og uforutsigbare. De foretrakk også frilek, og lek som de selv har initiert til, samt lek med elementer som er ikke-definerte: sand, greiner,

steiner, kongler osv. Lekeapparat som er installert hadde de kort interesse for. Hagen konkluderer med at uteleken bør planlegges, gjennomføres og evalueres på likt plan med leken inne. Han mener at forsterking av elementer og tilrettelegging kan påvirke barnas lek og valg av aktiviteter i retning av målene i årsplanen for barnehagen (Hagen T. L., 2015, s. 14).

Referanse	<p>Artikkel: Hvilken innvirkning har barnehagens fysiske utemiljø på barns lek og de ansattes pedagogiske praksis i uterommet.</p> <p>Forfatter: Trond Løge Hagen</p> <p>Årstall: 2015</p> <p>Tidsskrift: Nordisk barnehageforskning</p>
Hensikt	Undersøke hvordan uterommet i barnehagen blir brukt til lek og hvordan utformingen av, og innholdet i uteområdet påvirker leken.
Metode	Det er brukt en multimetodisk datainnsamling med søkelys på barneperspektiv, inspirert av <i>mosaic approach</i> (Clark & Moss, 2005). I undersøkelsen ble det utført observasjon, guidet tur på lekeområde med barn, intervju av barn og bruk av barnetegninger.
Resultat/Funn	Undersøkelsen viste at barn var mindre interesserte i lekeapparater som var installert på uteområdet. Barna valgte oftere lekemiljø som var uforutsigbare og varierte, hvor de måtte bruke fantasien og skape lek med udefinerte gjenstander.
Relevans	Undersøkelsen er relevant til min problemstilling fordi den tar for seg hvor barn foretrekker å leke når de er ute, og hvilke elementer de foretrekker å leke med.

3.2 Artikkel 2

Ute er de, men hva gjør barn under tre år ute i barnehagen? (Kaarby & Tandberg, 2019)

Sammendrag: Artikkelen undersøker hvordan informasjon fra forskningsprosjekt kan øke kunnskapen rundt hvordan det arbeides pedagogisk med barn under tre år i barnehagen,

innenfor fagområdene fra Rammeplanen for barnehager: *Kropp, bevegelse, mat og helse* og *Natur, miljø og teknologi* (Kunnskapsdepartementet, 2017). De to forskningsprosjektene som er med i artikkelen er: *Blikk for barn* og *GoBaN*, som samarbeider om å forske på hva som karakteriserer gode barnehager. Artikkelen viser til Moser & Martinsen (2010) som mener at barn i norske barnehager er svært mye ute, og at uteområdet til barnehagene er store. Ifølge nyere forskning (Kaarby & Tandberg, 2017) er også barn under tre år mye ute i barnehagen. I en undersøkelse med barnehagelærere som respondenter svarer over halvparten at barn under tre år er ute mellom 60 til 90 minutter hver dag, utenom sovetiden. Dette gjelder også på vinterhalvåret, selv om vinterklær kan sette begrensninger for bevegelsesfriheten til barna (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 2).

Artikkelen konkluderer med at det i mange barnehager legges til rette for bevegelseslære, kontra naturfaglig utforskning i utetiden. Dette gjelder i større grad for to- og treåringer, og Kaarby & Tandberg mener det kommer av at utemiljøet består av materiell som er mer knyttet opp mot bevegelseslek, og at de ansatte er mer aktive innenfor dette fagområdet enn naturfag. Hensikten med studien er å bidra til refleksjon hos barnehageansatte over hvordan utetiden til barna utnyttes til faglig innhold (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 11-12).

Referanse	Artikkel: Ute er de, men hva gjør barn under tre år ute i barnehagen? Forfatter: Karen Marie Eid Kaarby & Cato Tandberg Årstall: 2019 Tidsskrift: Nordisk barnehageforskning
Hensikt	Hensikten med artikkelen er å undersøke hvordan data fra forskningsprosjekt kan gi økt kunnskap om hvordan utetiden for barn under 3 år brukes og hvilke aktiviteter det legges til rette for innen fagområdene bevegelseslære, utforskning, lek og læring.
Metode	Artikkelen bygger på data som er hentet fra to ulike undersøkelser som er utført av Blikk for Barn og GoBaN. Det er gjort en analyse av videomateriale fra disse to undersøkelsene, ved å se gjennom i flere omganger og med ulike mål for hver gjennomsyning.
Resultat/Funn	Analysen av materialet viser at det legges lite til rette for bevegelseslek og fysisk aktivitet for barn under 2 år i barnehagens utetid. Barna under 2 år

	<p>samles i sandkassen eller på huska, med lite mulighet for bevegelseslære. I tillegg er det lite samtale mellom barn og ansatt i barnehage som omhandler utforskning, lek og læring. For 2-3 åringene ses det mer bevegelseslek, men de ansatte er heller ikke for disse barna undrende og samtaler om lek og læring spontant. Det kommer også frem etter analysen at det legges bedre til rette for bevegelseslære enn for naturfaglig utforskning i barnehagen, fordi uteområdet er tilrettelagt for det og fordi de ansatte er noe mer aktive.</p>
Relevans	<p>Denne artikkelen er relevant for oppgaven fordi den tar for seg spennende undersøkelser innenfor temaet fysisk utemiljø i barnehagen, og de ansattes roller.</p>

3.3 Artikkel 3

Klatring i trær og hyttebygging: - om barns lek og lekesteder ute. (Fasting M. L., 2015)

Sammendrag: Artikkelen ser på leken til barn (10 år) og hvor de leker. Selv om undersøkelsen er gjort på 10 år gamle barn, er resultatene også relevante for barn i barnehagen. Tilnærmingen som er brukt er fenomenologisk og hermeneutisk. Det vil si at den ser på erfaring og forsøker å forstå fenomener i sammenheng med hverandre. Det refereres blant annet til (Merleau-Ponty, 1994) som mener at barn er aktive og nysgjerrige på verden rundt de. At leken deres er preget av åpne sinn og tilstedeværelse. Artikkelen nevner en god del forskere som alle har kommet frem til samme teori, at barn setter pris på lekesteder i naturen (Fasting, 2015, s. 1-2). Det legges også til at utvikling av samfunnet kan skape utfordringer når det kommer til barns egenstyrte lek ute i naturen, fordi den blir voksenstyrt og mindre prioritert (Fasting, 2015; Fasting, 2012).

Undersøkelsen kom frem til at barns lek i tre og ved bygging av trehytter er kroppslig og tilstedeværende, og de har en kroppslig dialog med både omgivelser og andre barn. Det oppfordres til at barnehagene oppsøker lekesteder i naturområder for egenstyrt lek. Det legges til at naturområdet ikke behøver å være stort, så lenge det består av noe ulendt terreng, trær eller busker. Det kommer til slutt frem i artikkelen at det er behov for mer forskning rundt temaet barns selvstyrte lek og lekesteder ute (Fasting, 2015, s. 10-11).

Referanse	Artikkel: Klatring i trær og hyttebygging: - om barns lek og lekesteder ute Forfatter: Merete Lund Fasting Årstall: 2015 Tidsskrift: Nordisk barnehageforskning
Hensikt	Undersøke hva som karakteriserer barns lek på steder i naturen.
Metode	Artikkelen bygger på en fenomenologisk og hermeneutisk tilnærming, med både observasjoner, gruppesamtaler og foto tatt av barn. Barna som deltok i undersøkelsen var 5. klassinger, 5 jenter og 5 gutter.
Resultat/Funn	Egenstyrt lek på natursteder ses ofte ved at barna grupperer seg. Barna er kroppslige og til stede i leken når de oppholder seg i natur, klatrer i trær og bygger hytter. Artikkelen konkluderer med at barnehagen bør vektlegge barns egenstyrte lek, og oppsøke steder i naturen som barna kan finne som sine lekesteder. Naturområdet trenger ikke være stort for å innby til god lek. Det er barnehagens ansvar at barn i barnehagen får mulighet til spennende lekesteder utendørs.
Relevans	Artikkelen er relevant for oppgaven fordi den tar for seg både hvordan og hvor barn foretrekker å leke utendørs. Undersøkelsen er gjennomført med skolebarn, men forfatteren trekker frem at den er relevant for barnehagebarn i like stor grad.

3.4 Artikkel 4

Barns nysgjerrige lek i natur – Utforskende dannelselse. (Sanderud & Gurholt, 2014)

Sammendrag: Fra romantikken og frem til nå har vi i Norge hatt en oppfatning av at det er en forbindelse mellom natur og en god oppvekst. Det kommer frem både gjennom barnesanger, barnelitteratur og pedagogisk arbeid med lek utendørs. Eldre generasjoner snakker ofte om naturopplevelser og idrett når de mimrer tilbake til barndommen. Naturminnene er kroppslige, noe man har opplevd med sansene og som vanskelig kan forklares videre. Artikkelen viser til at barns naturkontakt nå er truet (Louv, 2009). Målet med artikkelen er derfor å fremme kunnskap om teamet barns kroppslige «leke- og livsverden» i

naturen. Dette gjøres ved beskrive og analysere eksempler på hvordan barn i dag bruker naturomgivelser på kroppslige måter. Eksempelene er hentet fra en empirisk studie (Sanderud, 2011) fra en sommerleir for barn opp til 12 år (Sanderud & Gurholt, 2014, s. 3-4).

Referanse	Artikkel: Barns nysgjerrige lek i natur – Utforskende dannelse Forfatter: Jostein Rønning Sanderud & Kirsti Pedersen Gurholt Årstall: 2014 Tidsskrift: Nordisk barnehageforskning
Hensikt	Utforske barns bevegelseslek i naturen, ut fra barns egen meningsskaping, egne uttrykk og premisser. De ønsker også å bidra med ny kunnskap om barns lek- og livsverden når det kommer til naturopplevelser.
Metode	Utgangspunkt i en empirisk studie av barn, hvor de beskriver og analyserer eksemplene fra studien.
Resultat/Funn	Artikkelen fremmer et nytt begrep for å forstå barns lek i kontakt med natur og utemiljø: nysgjerrig lek. I nysgjerrig lek vil barn komme i situasjoner hvor de møter fysiske utfordringer og mulige farer, og forstå seg selv i en eksistensiell sammenheng.
Relevans	Artikkelen er relevant for oppgaven fordi den tar for seg hvordan barn oppdager og utforsker verden rundt seg i lek utendørs.

3.5 Artikkel 5

Barns lek i natur – i spennet fra selvtillit til kontroll. (Skår, et al., 2016)

Sammendrag: Artikkelen er basert på en studie over 3 år (2012-2015). Studien ble finansiert av Norges forskningsråds program Miljø 2015. Studien tar for seg flere metoder og fagdisipliner for å skape bredde. Det er i studien utført både kvalitative og kvantitative delstudier, som til sammen gir bred kunnskap om hvordan barn erfarer naturen, med hovedfokus på barns lek i natur. Målet med artikkelen er å se på hvordan tilstedeværelsen til voksne påvirker innholdet i barns naturopplevelser. Det kommer frem at barns frie lek i naturen ikke blir tilstrekkelig tilrettelagt for (Skår, et al., 2016, s. 40).

Artikkelen viser til at naturopplevelser i dag ofte er planlagt og organisert av voksne. Det defineres da ofte av forhåndsbestemte aktiviteter, regelstyrt og tidsbegrenset (Skår, et al., 2016, s. 42). Selv om barn har god tilgang til lekeområder i naturen rundt seg, er bruken av den ikke en del av hverdagen. I motsetning til tidligere selvstyrt lek, er barns lek i naturen nå mer voksenstyrt. Dette kan ha positive sider: tilstedeværende voksne gir trygghet, bidrar til mestring og læring gjennom pedagogisk innhold og tidsbegrensninger som passer til nåtidens pressede tidsskjema. Derimot har egenstyrt lek store positive egenskaper, som at barn får tettere, kroppslig og sanselig kontakt med naturen. Barn utforsker på en helt annen måte når de leker uten voksne til stede, og de skaper egne lekesteder (Skår, et al., 2016, ss. 51-52).

Artikkelen konkluderer med at barn bør få leke, og at voksne bør legge til rette for egenstyrt lek og utfoldelse for barn i naturen. Det kommer frem i studien at fri- og spontan lek kan være bra som et alternativ til prestasjons-jaget mange barn og ungdommer opplever i dag. Naturen kan brukes som en måte å koble av (Skår, et al., 2016, s. 53).

Referanse	Artikkel: Barns lek i natur – i spennet fra selvutfoldelse til kontroll Forfatter: Margrete Skår, Gro Follo, Vegard Gundersen, Kim Ingebrigtsen, Gjertrud Stordal, Bjørn Tordsson og Line C. Wold. Årstall: 2016 Tidsskrift: Tidsskriftet barn
Hensikt	Målet med artikkelen er å se på hvordan tilstedeværelsen til voksne påvirker innholdet i barns naturopplevelser.
Metode	Artikkelen er basert på en studie over 3 år (2012-2015). Studien ble finansiert av Norges forskningsråds program Miljø 2015. Studien tar for seg flere metoder og fagdisipliner for å skape bredde. Det er i studien utført både kvalitative og kvantitative delstudier, som til sammen gir bred kunnskap om hvordan barn erfarer naturen, med hovedfokus på barns lek i natur.
Resultat/Funn	Barn bør få leke, og at voksne bør legge til rette for egenstyrt lek og utfoldelse for barn i naturen. Det kommer frem i studien at fri- og spontan lek kan være bra som et alternativ til prestasjons-jaget mange barn og ungdommer opplever i dag. Naturen kan brukes som en måte å koble av.

Relevans	Artikkelen er relevant til problemstillingen fordi den ser på voksenrollen i sammenheng med barns lek i det fysiske utemiljøet, som i denne artikkelen omhandler naturen.
----------	---

4.0 Drøfting av funn

Oppgavens problemstillinger er nevnt «Hva sier nyere faglitteratur om det fysiske utemiljøet i barnehagen og barns lek?». I denne delen av oppgaven vil jeg drøfte funnene fra de 5 fagartiklene som ble plukket ut fra litteratursøket. Jeg vil også forsøke å besvare forskningsspørsmålene i denne drøftingsdelen. De var som følger:

Hva karakteriserer leken i det fysiske utemiljøet?

Hvilken påvirkning har voksenrollen på barns lek?

Er det tilstrekkelig med forskning og kunnskap om barns lek utendørs?

Jeg har plukket ut noen undertemaer som samsvarer med oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål, og som går igjen i flere av de utvalgte artiklene. Ikke alle artiklene blir brukt i hvert undertema, fordi ikke alle artiklene er like relevante på alle områdene som drøftes. Temaene som drøftes er videre i oppgaven er: «det fysiske utemiljøet», «barns lek i det fysiske utemiljøet» og «voksenrollen».

Tabellen under oppsummerer artiklene som er brukt i drøftingsdelen.

Artikkel 1	Hvilken innvirkning har barnehagens fysiske utemiljø på barns lek og de ansattes pedagogiske praksis i uterommet. (Hagen T. L., 2015)
Artikkel 2	Ute er de, men hva gjør barn under tre år ute i barnehagen? (Kaarby & Tandberg, 2019)
Artikkel 3	Klatring i trær og hyttebygging: - om barns lek og lekesteder ute. (Fasting M. L., 2015)
Artikkel 4	Barns nysgjerrige lek i natur – Utforskende dannelse. (Sanderud & Gurholt, 2014)
Artikkel 5	Barns lek i natur – i spennet fra selutfoldelse til kontroll. (Skår, et al., 2016)

4.1 Det fysiske utemiljøet

I artikkel 1 mener Hagen at det fysiske miljøet rundt barn er svært viktig for at barn gjennom bevegelse skal få gjøre seg kroppslige erfaringer. Hagen refererer til blant annet Åm (1989) som sier at barn trenger et miljø rundt seg med handlingsrom og utfordringer som inspirerer til lek, for at de skal utvikle sine bevegelsesferdigheter. Og at barn bruker hele kroppen sin for å utforske verden. Hagen drar også frem begrepet affordances, som er godt kjent og stammer fra teoretikeren Gibson (1979). Uttrykket affordances sier noe om handlingsmulighetene og inspirasjonen til aktivitet som er i det fysiske miljøet. Hagen viser i artikkel 1 til en studie gjort av Fasting (2013) som tyder på at leken i naturen er kreativ, dynamisk og altopplukende. Det kan komme av at naturen har en affordance som er med på å skape denne typen lek hos barn. Fasting er opptatt av det fysiske utemiljøet, og i artikkel 3 som er skrevet av Fasting, bruker hun begrepet lekesteder. Ut fra undersøkelsen tolker Fasting at barna kommuniserer med stedene sine ut fra historien stedene har for barna. Dette mener hun har en betydning for leken og dens utvikling (Fasting, 2015, s. 10). Ut fra artikkel 1 og artikkel 3 kan vi tolke det som at det fysiske utemiljøet kommuniserer med barn gjennom sine affordances, samtidig som barn kommuniserer med sine kjente steder i det fysiske utemiljøet. De kan altså ha en viktig påvirkning på hverandre. Artikkel 5 bemerker også dette fenomenet, og viser til barns egne beskrivelser av hvordan leken i naturen drives fremover når barna samspiller med naturen på stedet (Skår, et al., 2016, s. 51).

Både artikkel 1 og artikkel 3 konkluderer med at barnehagen bør legge til rette for egenstyrt lek utendørs på naturområder. Fasting mener at naturområdene ikke nødvendigvis behøver å være så store, så lenge det er noen trær og litt ulendt terreng, så er det nok til å innby til at barna kan være i kroppslig dialog med det fysiske utemiljøet (Fasting, 2015, ss. 10-11). Dette vises igjen i artikkel 1 sin undersøkelse av hvor barn liker å leke, hvor det er benyttet barneperspektiv. Her kommer det frem at over halvparten av barna valgte naturområdet på barnehagens uteområde som bestod av en liten rekke med trær som det mest populære stedet å leke (Hagen, 2015, s. 11). Artikkel 5 viser til den ene del-studien som er utført i denne artikkelen, hvor det kommer frem slik som Fasting (2015) sier om lekestedene, at barn gjør stedene til sine egne og at stedene har stor betydning for barna. Det skjer ved at barna besøker stedene ofte og utforsker stedene både kroppslig, sosialt, emosjonelt og gjennom sansing (Skår, et al., 2016, s. 51).

Selv om både Hagen (2015) og Fasting (2015) viser til at barnehagen bør tilrettelegge det fysiske utemiljøet for fysisk lek, viser en ITERS-R undersøkelse som gjøres rede for i artikkel 2, at selv om utemiljøet er tilrettelagt, utnytter de ansatte i mindre grad det fysiske utemiljøets handlingsmuligheter (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 11). Selv om det kan tyde på at det fysiske utemiljøets muligheter ikke blir utnyttet slik de kunne har blitt, viser heldigvis nyere forskning (Kaarby & Tandberg, 2017) at barn i Norge er mye ute i barnehagen. Studien viser til at barn under tre år er ute mellom 60 til 90 minutter hver dag, utenom sovetiden (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 2).

I artikkel 4 viser Sanderud & Gurholt til Ingold (2011) sitt perspektiv som kalles habitation, eller at vi bebor. Med det menes at vi mennesker skaper forståelse og helhet av omgivelsene våre gjennom bevegelse, aktiviteter og uttrykk. Vi mennesker må hver for oss erfare og lære å kjenne omgivelsene gjennom kroppslig aktivitet og sansing. Ifølge undersøkelsen i artikkel 4 har barn iboende holdninger til sine omgivelser som gjør at de gjennom nysgjerrig lek og undersøkelse blir kjent med omgivelsene og lærer å mestre de (Sanderud & Gurholt, 2014, s. 16).

4.2 Barns lek i det fysiske utemiljøet

I artikkel 3 har Fasting lagt frem en undersøkelse hvor hun fulgte skolebarn når de lekte utendørs, for å se hvor de valgte å leke og hvordan leken utformet seg. Fasting observerte at barns lek utendørs karakteriseres ved at barna leker fysisk nær hverandre i trærne, at barna er tilstedeværende, men at det var mindre verbal kommunikasjon dem imellom. Altså ses det oftest nonverbal lek, eller parallell lek når barn leker ute i naturen. Fasting velger å tolke det som at uteleken eller utemiljøet har en kraft som styrer leken, slik at barna slipper å kommunisere hva de leker, og når leken først er i gang kreves det lite for å holde den gående (Fasting, 2015, s. 10). Denne kraften kan være det artikkel 1 av Hagen mener er det fysiske utemiljøets affordances, som ble beskrevet i kapitlet over. Affordances nevnes også i artikkel 4, hvor uttrykket actualized affordances brukes for å forklare hvordan barn ser mulighetene naturen gir til lek, og hvordan barna skaper nye actualized affordances. Når barna bygger noe i bekken skaper de en ny actualized affordances, og bekken «svarer» med å endre hvordan den strømmer videre på. På denne måten kommuniserer barna og det fysiske utemiljøet med hverandre (Sanderud & Gurholt, 2014, s. 15).

I likhet med Hagen (2015) som mener at barn bruker hele kroppen når de utforsker verden i leken, mener også Fasting (2015) at barns lek ute er kroppslig. I artikkel 5 nevner Skår et. al. dette med nysgjerrighet. De mener at nysgjerrighet og søk etter risiko ofte oppstår i samspillet mellom barn (Skår, et al., 2016, s. 51). I artikkel 4 presenterer og undersøker Sanderud & Gurholt (2014) ett nytt begrep innenfor barns lek: nysgjerrig lek. De mener altså at barns lek i det fysiske utemiljøet karakteriseres som nysgjerrig lek. Dette begrepet skal gjøre at vi bedre forstår barns lek og kroppslige sansing i naturen eller i det fysiske utemiljøet. Begrepet kommer fra en kombinasjon av Sanderud & Gurholt sine egne undersøkelser og en fenomenologisk-hermeneutisk tilnærming (beskrevet i begrepsavklaringer s. 6). Barn søker ikke bare spenning, men erfaring gjennom å finne ut hva de mestrer, hva som finnes rundt dem og hvilken plass de har i verden. Med nysgjerrig lek mener de derfor at barns lek i det fysiske utemiljøet handler om å utforske seg selv, verden rundt seg og seg selv i verden (Sanderud & Gurholt, 2014, s. 5). Det at barn utforsker seg selv i verden og verdenen rundt seg med seg selv, kan tolkes som at også Sanderud og Gurholt mener at barns lek i det fysiske utemiljøet er kroppslig, i likhet med Hagen (2015) og Fasting (2015).

Når vi sanser bruker vi kroppen, og artikkel 2 sier at blant annet objektene form, farge, lukt og konsistens må utforskes for at det skal bli en lek- og læringssituasjon for barna (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 10). For at barn skal kunne sanse alt som utemiljøet har å by på, bør de også få mulighet til å bevege seg fritt rundt i det fysiske utemiljøet. Artikkel 2 sier noe om ulikheten mellom 1-2 åringers bevegelsesmuligheter ute, sammenlignet med 2-3 åringenes. 2-3 åringene er mye mer fysisk aktive, og går på oppdagelsesturer i nærområdet. Selv om aktivitetsnivået øker i barnehagen med alderen, er også deler av uteaktiviteten for 2-3 åringene preget av stillesitting i husker eller sandkasser (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 9).

Hagen (2015) mener at leken skal være på barnas premisser og etter barnas egne lekeregler. Dette kommer frem i artikkel 1, hvor Hagen viser til at barn foretrekker egenstyrt lek utendørs, på områder de selv har valgt ut og med udefinerte gjenstander som lekemateriale (Hagen, 2015, s. 14). Artikkel 3 forteller også om hvordan barn leker kroppslig i det fysiske utemiljøet. Barn sitter på greiner, drar seg opp i trærne, tar på, bærer og knekker kvister. Det kommuniseres og skapes kroppslige relasjoner, både med området de leker på og med de andre barna. I studien i artikkel 3, hvor barns lek i trær ble observert, kom det frem at barna i stor grad utstrålte trygghet, trivsel og tilstedeværelse (Fasting, 2015, s. 10).

4.3 Voksenrollen

Artikkel 3 konkluderer med at barnehagen bør prioritere egenstyrt lek utendørs, og at de ansatte bør organisere slik at barna får leke på naturområder. Fasting mener at voksne har ansvar for at barn får både mulighet og tid til egenstyrt lek på steder utendørs som er spennende. Fasting legger også til at det er bruk for mer forskning rundt dette temaet (Fasting, 2015, s. 10-11).

I artikkel 2 hevder Kaarby & Tandberg at de ansatte i barnehagen må ha pedagogisk kunnskap om barns lek og læring, og hvilke muligheter som er i her og nå situasjoner, og de må kunne planlegge og tilrettelegge for lek i det fysiske utemiljøet (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 12). Hagen mener at forsterking av elementer og tilrettelegging kan påvirke barnas lek og valg av aktiviteter i retning av målene i årsplanen for barnehagen (Hagen, 2015, s. 14). I artikkel 1 påpeker Hagen at det er opp til personalet i barnehagen å ha kunnskap om temaet utelek, og i likhet med Kaarby & Tandberg mener Hagen at de ansatte må organisere dagene slik at barn får utnytte mulighetene i det fysiske utemiljøet (Hagen, 2015, s. 3).

Det ses i undersøkelsen som gjøres i artikkel 2, at de ansatte i barnehagen prioriterer å holde øye med barna, i stedet for å engasjere seg i leken (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 9). Derimot tyder undersøkelsen i artikkel 5 på at barna selv mener at de voksne bør være mindre til stede i leken utendørs. Skår et. al. legger frem barnas egne beskrivelser av utendørslek sammen med voksne, hvor barna sier at de voksne bestemmer for mye, tar over styringen og ødelegger barnas opplevelser av det fysiske utemiljøet (Skår, et al., 2016, s. 51). Observasjonene gjort i artikkel 1 viser at de ansatte oppmuntret barna til lek gjennom frilek, og at de ansatte tok en mer observerende rolle. De ansatte støttet barna som hadde behov for det, og deltok i leken når de ble invitert inn av barna. Observasjonene viste også at leken ble til underveis gjennom barnas samspill, og at det var lite voksenorganiserte aktiviteter i utetiden (Hagen, 2015, s. 13). Altså er det uenighet i faglitteraturen rundt voksenrollen i uteleken, noe som kan tyde på at det er behov for mer forskning og økt kunnskap rundt barns lek utendørs og muligens retningslinjer for hvor delaktige de ansatte i barnehagen skal være. Det utdyper Fasting i artikkel 3, hvor det påpekes at for å sørge for at barns lek og lekesteder blir tatt vare på og utvikles, kreves det mer forskning og økt kunnskap hos de ansatte (Fasting, 2015, s. 11).

5.0 Avslutning

I denne delen av oppgaven vil jeg oppsummere de viktigste funnene fra artiklene og komme med en konklusjon. Til slutt vil jeg utdype hva jeg mener bør forskes videre på i sammenheng med valgt problemstilling og tematikk.

5.1 Oppsummering og konklusjon

Målet med oppgaven var å undersøke hva nyere, norsk faglitteratur sier om det fysiske utemiljøet i barnehagen og barns lek. Videre ønsket jeg å finne svar på forskningsspørsmålene:

Hva karakteriserer leken i det fysiske utemiljøet?

Hvilken påvirkning har voksenrollen på barns lek?

Er det tilstrekkelig med forskning og kunnskap om barns lek utendørs?

For å finne svar på det, utførte jeg flere litteratursøk med varierte søkeord som samsvarte med valgt problemstilling. Disse litteratursøkene ble avgrenset til artikler utgitt i Norge, fra år 2014 og frem til i dag. Et annet krav var at artiklene skulle være fagfellevurderte, for å sikre god kildekritikk og god kvalitet på artiklene. Litteratursøkene og avgrensningene resulterte i 5 artikler som var relevante for problemstillingen og forskningsspørsmålene. De 5 artiklene ble grundig gjennomgått før de ble presentert i oppgaven. Videre ble innholdet i artiklene drøftet opp mot problemstilling og forskningsspørsmål i drøftingsdelen av oppgaven. Jeg valgte ut 3 hovedområder innenfor temaet som jeg ønsket å gå nærmere inn på: det fysiske utemiljøet, barns lek i det fysiske utemiljøet og voksenrollen.

I drøftingsdelen av oppgaven fant jeg at barns lek i det fysiske utemiljøet kan karakteriseres som tilstedeværende og kroppslig. Barn bruker sansene til å oppdage og utforske. De foretrekker egenstyrt lek, med egne lekeregler og udefinerte lekematerialer. De foretrekker også å velge lekested selv (Hagen, 2015, s. 14). Barn som leker på egenvalgte lekesteder og i kontakt med naturen utstråler trivsel, trygghet og tilstedeværelse (Fasting, 2015, s. 10).

Barn oppdager verden rundt seg gjennom å sanse den og være kroppslige i verden. De ansatte i barnehagen må ha kunnskap om barns lek og læring, og de må kunne legge til rette for at barn får både tid og rom til lek i det fysiske utemiljøet (Kaarby & Tandberg, 2019, s. 12).

Barn selv mener at de voksne bør være mindre til stede i leken utendørs. Skår et. al. legger

frem barnas egne beskrivelser av utendørslek sammen med voksne, hvor barna mener at leken er for kontrollert av de voksne, noe som ødelegger deres opplevelser av det fysiske utemiljøet (Skår, et al., 2016, s. 51). For å sørge for at barns lek og lekesteder blir tatt vare på og utvikles, kreves det både mer forskning og økt kunnskap (Fasting, 2015, s. 11).

Jeg vil konkludere med at det fysiske utemiljøet og barns egenstyrte lek har en viktig sammenheng, fordi leken utendørs lærer barna å være i kontakt med verden på en kroppslig måte, som gir trygghet og trivsel for barna. Selv om barn i Norge er relativt mye utendørs, kan valg av lekesteder med fordel i større grad legges til naturområder. Det er de ansatte i barnehagen sitt ansvar å sørge for at barn får tilstrekkelig med tid og rom til egenstyrt lek i ett fysisk utemiljø som innbyr til lek, spenning og utforsking. For å oppnå dette, må de ansatte ha kunnskap og interesse rundt temaet. Det er noe uenighet i faglitteraturen rundt voksenrollen i uteleken, når det gjelder hvor delaktige de voksne bør være. Det kan tyde på at det er behov for mer kunnskap til de ansatte i barnehagen og for at de ansatte skal få økt kunnskap, er det behov for mer forskning.

5.2 Videre forskning

Det kommer frem i flertallet av artiklene som er analysert i denne oppgaven, at det er behov for utvidet forskning rundt temaet, og mer kunnskap til de ansatte i barnehagen. Det er et viktig tema, som kan ha stor betydning for kommende generasjoner. Hvem vet hva som vil skje om kontakten mellom barn og det fysiske utemiljøet reduseres i fremtiden, og leken blir preget av stillesitting innendørs foran en skjerm. Jeg synes funnene fra undersøkelsen i artikkel 5, hvor barnas perspektiv ble fremstilt var svært interessante. Barns medvirkning er viktig i barnehagen, og jeg mener derfor at barns meninger og ønsker bør prege videre forskning. Det kommer frem i fagartiklene at det allerede er noe kunnskap om hvilken betydning det har for barn å omgi seg med naturen og naturområder. Det ville vært spennende å utvide forskningen til å se på sammenhenger med forskning utført i andre deler av verden, i store byer eller i kulturer hvor lek i naturområder og fysiske utemiljø ikke er like utbredt som i Norge. Det kan også være spennende å se på hvilke konsekvenser mer stillesittende aktiviteter har på barn i barnehagen, i form av økt skjermbruk, mer innetid og voksenkontroll. Dette er definitivt temaer som kommer til å bli relevante i fremtiden.

Litteratur

- Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide*. Open University Press, s. 23
- Clark, A., & Moss, P. (2005). *Spaces to play: More listening to young children using the Mosaic approach*. London: National Children's Bureau.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal, s. 19-168.
- Fasting, M. L. (2012). "Vi leker ute!": *En fenomenologisk hermeneutisk tilnærming til barns lek og lekesteder ute*. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Fasting, M. L. (2015, 07 01). Klatring i trær og hyttebygging: - om barns lek og lekesteder ute. *Nordisk barnehageforskning*, s. 1-11. <https://doi.org/10.7577/nbf.1431>
- Gibson, J. J. (1979). *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton Mifflin.
- Hagen, T. L. (2015). Hvilken innvirkning har barnehagens fysiske utemiljø på barns lek og de ansattes pedagogiske praksis i uterommet. *Nordisk barnehageforskning*, s. 2-14. <https://doi.org/10.7577/nbf.1430>
- Ingold, T. (2011). *The perception of the environment*. New York: Routledge: (Reissued with a new preface).
- Kampmann, J. (1994). *Barnet og det fysiske ru..* København: Forlaget Børn & unge.
- Kaarby, K. E., & Tandberg, C. (2017, 12). The Belief in Outdoor Play and Learning. *Journal Of The European Teacher Education Network*.
- Kaarby, K. E., & Tandberg, C. (2019, 06 04). Ute er de, men hva gjør barn under tre år ute i barnehagen?. *Nordisk barnehageforskning*, s. 2-12. <https://doi.org/10.7577/nbf.2626>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir, s. 7-49. <https://www.udir.no/contentassets/5d0f4d947b244cfe90be8e6d475ba1b4/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>
- Lerdahl, E. (2003). *Å sveve med bena på bakken*. Aschehoug forlag.
- Louv, R. (2009). *Last child in the woods: saving our children from nature-deficit disorder*. (Rec. and updated). London: Atlantic books.

Merleau-Ponty, M. (1994). *Kroppens fenomenologi*. Oslo: Pax.

Moser, T., & Martinsen, M. (2010). The Outdoor Environment in Norwegian Kindergartens as a Pedagogical Space for Toddlers` play, learning and development. *European Early Childhood Education Research Journal* 18, s. 457-471.

<https://doi.org/10.1080/1350293X.2010.525931>

Sanderud, J. R., & Gurholt, K. P. (2014). Barns nysgjerrige lek i naturen - Utforskende dannelselse. *Nordic studies in education*, Vol. 34 (1), s. 3-15.

Sandseter, E. B. (2015, 07 01). Innledningsartikkel til temanummer om Barn og rom. *Nordisk barnehageforskning*, s. 1-4. <https://doi.org/10.7577/nbf.1424>

Skår, M., Follo, G., Gundersen, V., Ingebrigtsen, K., Stordal, G., Tordsson, B., & Wold, L. C. (2016). Barns lek i natur - i spennet fra selvutfoldelse til kontroll. *Tidsskriftet barn*, s. 40-53. <https://doi.org/10.5324/barn.v34i2.3619>

Taylor, A. F., & Kuo, F. E. (2006). Is contact with nature important for healthy child development? State of evidence. I C. Specer & M. Blades (Red.). *Children and their environments*, ss. 124-140.

Åm, E. (1989). *På jakt etter barneperspektiv*. Oslo: Universitetsforlaget.